

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRİK , 1919-20, s. 9. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591135934944/facsimile.pdf> (tilgået 24. juni 2021)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

I GUDS NAVN!^{*)}

CHRISTIAN FALSTERS

I. DISCURS

OM DEN MENNESKELIGE SJÆL

HIN rygtbare Fædrelandsforræder, *Povel Juel*^{b)}, havde alt i Aaret 1723 lidt vel-
fortjent Straf for de skammelige Anslag
han havde i Sinde, da jeg nogle Aar efter i en
Boglade i København tilfældig hørte Mandens Lev-
ned berettes.

Dette bestod dels af en *Catilina* Kunster, dels
af Drømme, som hin elendige havde tillagt større
Værd end *Cardanus*^{c)} sin egen Gejst, eller rettere:
hvilke han til egen Ulykke havde givet sig i Vold.
Een Ting tyktes værd at mindes: at han, da hans
sidste Levedag nærmede sig — ligesom *Julius Ca-*
rus^{d)}, da han førtes til Retterstedet — havde mange
og herlige Samtaler om *Sjælen* med lærde Mænd,
vittig og skarpsindig som han var af Naturen.

En stortalende ung Person, som var tilstede i
Bogladen sammen med os og hørte paa dette, ka-
stede imidlertid Vrag paa sliig ringe Materie og
gav sig til at opregne *Bernhardinum af Treviso*, *Bar-*

tholomæum Corte^{e)} og snart sagt alle mulige Skri-
benter fra enhver Tid og udaf ethvert Folkefærd,
der havde skrevet om *Sjælen*, saa det var som at
høre et Register tale. Men nu var der en anden,
ikke ulærd, ung Mand, en af mine gamle Di-
sciple^{f)}, som kedtes ved denne tomme Navne-
opregning og sagde: »Det er ingenlunde, som du
troer, en ringe Sag, som vor Juel undersøgte, og
om hvilken ligervis *Aristippus* i en frygtelig Livs-
fare i al Stilhed afhandlede^{g)}. Den er sandelig vans-
kelig nok, og *Simonides* havde god Grund til at
tøve, da Tyrannen *Hiero* adspurgte ham, *hvad og*
hvordan han troede at Guderne vare^{h)}.« — Ved disse
Ord gav jeg med et Vink til Kende, at det huede
mig ikke at trættes med denne Praler. Der gjordes
justement et Ophold i Talen, ganske efter mit Øn-
ske; thi jeg har ej for Skik at mundhugges ubesin-
dig om en alvorlig Sag, paa det at jeg ej, som
Publilius Syrus sigerⁱ⁾, skal gaa glip fra Sandheden;
ogsaa er der ingen Disputer som jeg omhyggeligere
undgaar end dem, der vedrøre Menneskets Sjæl.

Siden, da den anden var bortgangen, tog min
unge Mand atter Talen op om *Sjælen* og sagde: »Jeg
drages til Minde, at da du i sin Tid fremsatte *Car-*
tesii^{j)} og andre Philosophers Meninger om Sjælen
for os, dine Disciple, udkastede du den Tanke, at
hvad *Marionette-Dukken* er paa *Theatro*, det er
Legemet for Mennesket; *Snoren* er *Livs-Aanden*;
men *Skuespilleren bag Forhængen*, det er *Sjælen*.«
Denne lhukommelse var mig angennem, og jeg ro-
ste den ligervis. Men han var derimod ej fornøjet